

Aanwijzing optreden bij banken in het kader van justitiële onderzoeken

*Categorie: opsporing, overige
Rechtskarakter: Aanwijzing i.d.z.v.
art. 130, lid 4 Wet RO*

Afzender: College van procureurs-generaal

Adressaat: Hoofden van de parketten

Registratienummer: 2000A004

Datum vaststelling: 11-01-2000

Datum inwerkingtreding: 01-02-2000

Geldigheidsduur: 01-02-2003

Vervallen: Aanwijzing justitieel optreden bij bankinstellingen d.d. 24-02-1999 (reg. nr. 1999A012)

Relevante richtlijnen voor strafvordering: -

Wetsbepalingen: artt. 96a, 105 en 126a WvSv

Jurisprudentie: -

Bijlage(n): 3

Achtergrond

In het kader van de bestrijding van criminaliteit hebben de opsporings- en vervolgingsinstanties soms behoefte aan gegevens, die zich bij banken bevinden. Het Wetboek van Strafvordering geeft een aantal mogelijkheden voor de verstrekking van gegevens.

Met de inwerkingtreding van de Wet herziening van het gerechtelijk vooronderzoek van 27 mei 1999 (Stb. 1999, 243) op 1 februari 2000 worden de nieuwe artikelen 96a en 126a in het Wetboek van Strafvordering van kracht. Deze artikelen bieden resp. een zelfstandige bevoegdheid aan de (bijzondere) opsporingsambtenaar om:

- in geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in art. 67, eerste lid WvSv, een persoon die redelijkerwijs moet worden vermoed houder te zijn van een voor inbeslagneming vatbaar voorwerp te bevelen dat hij dit ter inbeslagneming zal uitleveren en
- in het kader van het strafrechtelijk financieel onderzoek, ten einde inzicht te verkrijgen in de vermogenspositie van degene tegen wie het onderzoek is gericht, aan een ieder te bevelen hem op de eerste vordering:
 - a) opgave te doen of inzage of afschrift te geven van bescheiden of

gegevens; b) op te geven of, en zo ja welke, vermogensbestanddelen hij onder zich heeft of heeft gehad, welke toebehoren of hebben toebehoord aan degene tegen wie het onderzoek is gericht.

Het optreden van justitie, politie en opsporingsdiensten bij banken kan, gelet op de aard van de bedrijfsvoering, snel nadelige gevolgen hebben voor anderen dan degenen om wie het gaat. De officier van justitie houdt hiermee in het kader van een gerechtelijk vooronderzoek rekening bij de afweging of het verantwoord is aan de rechter-commissaris voor te stellen van een formele huiszoeking ter inbeslagneming af te zien (dan wel aan een verleend verlof voorshands geen gevolg te geven) en te volstaan met een bevel tot uitlevering (op grond van artikel 105 WvSv).

Hetzelfde geldt in het kader van een sfo voor de afweging of volstaan kan worden met een bevel tot uitlevering op grond van art. 126a WvSv.

Om te voorkomen dat de bevoegdheden in de artt. 96a en 126a WvSv door de opsporingsambtenaren op een afwijkende wijze worden aangewend, dienen deze bevoegdheden conform de procedure in deze aanwijzing te verlopen.

Samenvatting

Deze aanwijzing regelt het optreden bij banken in het kader van justitiële onderzoeken, inhoudende een beschrijving van de procedure voor een snelle afdoening van verzoeken in het kader van een gerechtelijke vooronderzoek (gvo), strafrechtelijk financieel onderzoek (sfo) alsmede art. 96a WvSv. Daarbij regelt zij de vergoeding van kosten van uitlevering.

Opsporing

1. Optreden van opsporings- en justitie instanties bij banken

Naast de bevoegdheid die de officier van justitie en rechter-commissaris hebben op grond van diverse wetsbepalingen, hebben (bijzondere) opsporingsdiensten de zelfstandige bevoegd-

heid om te bevelen dat bestaande, aanwijsbare voorwerpen en documenten ter inbeslagneming door banken worden uitgeleverd (artt. 96a en 126a WvSv). De betrokken bevoegdheden geven niet de bevoegdheid om van een bank te vragen gedurende een zekere tijd het financieel verkeer van een cliënt ten behoeve van justitie te monitoren.

Bestaande bankafschriften mogen worden opgevraagd, waarbij niet van belang is of ze in fysieke vorm, dan wel digitaal worden bewaard. Informatie die niet is vervat in een schriftelijk document (Is meneer X klant van u? Hoeveel transacties heeft hij de afgelopen maand verricht?) mag echter niet op basis van deze bevoegdheid worden opgevraagd. Het vragen van bewerkingen van informatie is evenmin toegestaan.

Om de in de achtergrond genoemde nadelige effecten zoveel mogelijk te beperken, dient de officier van justitie bij een vordering tot het verschaffen van gegevens te toetsen of deze gegevens bijdragen aan het onderzoek. De bevoegde officier van justitie dient een bevel/vordering steeds zelf te doen. Dit biedt de officier van justitie de mogelijkheid om aandacht aan dit aspect te schenken.

2. Procedure

Een snelle afdoening van de verzoeken in het kader van een gvo, een sfo of bovengenoemde zelfstandige bevoegdheden van opsporingsambtenaren en een daarbij een zo gering mogelijke belasting van de bank die aan het verzoek moet voldoen, dient te worden bevorderd. Het is van belang dat de officier van justitie de navolgende uniforme procedure volgt:

- a) De vordering wordt na overleg door de officier van justitie met de voor de betrokken bank opgegeven contactpersoon (1), schriftelijk gedaan.

- b) De vordering dient zoveel mogelijk geconcretiseerd te zijn ten aanzien van de persoon met betrekking tot wie informatie resp. bescheiden worden opgevraagd, alsook ten aanzien van die bescheiden en financiële gege-

vens. Om die reden wordt gebruik gemaakt van de modellen zoals bijgevoegd onder bijlagen 1, 2 en 3.

c) De betrokken bank wordt na overleg door de officier van justitie met de contactpersoon een redelijke termijn gegeven, tenzij het belang van het strafrechtelijk onderzoek eist dat de bank onverwijld inzage c.q. afgifte (in kopie) van de schriftelijke bescheiden verleent.

d) De officier van justitie pleegt ook overleg met de contactpersoon over de wijze waarop de vordering zal worden voldaan. Indien de vordering zich uitstrekt tot de originele documenten zal de bank in de gelegenheid worden gesteld om vooraf van deze documenten kopieën te vervaardigen. Wanneer het belang van het opsporingsonderzoek zich daartegen verzet, zal zulks pas kunnen geschieden op een zodanig moment dat dit het opsporingsonderzoek niet belemmert. Met betrekking tot vorderingen van de rechter-commissaris:

e) De officier van justitie verzoekt de rechter-commissaris conform bovenstaande procedure te handelen.

De bovenstaande procedure geldt voorshands alleen ten aanzien van die banken, die lid zijn van de Nederlandse Vereniging van Banken en alsmede voorzover deze banken in het concrete geval niet verdachte zijn. Bedoelde banken hebben de volgende interne gedragsregel vastgesteld: 'Het is aan de afdeling binnen de bank waartoe een strafrechtelijk verzoek tot uitlevering zich richt, verboden gegevens of inlichtingen, die betrekking hebben op het verzoek, de gevraagde bescheiden of de betrokken relatie(s), verder of anders te gebruiken dan voor de uitvoering van de taak van de betrokken afdeling en het gevolg geven aan het verzoek noodzakelijk is.'

Dit houdt in dat ook de cliënt over wie gegevens aan justitie worden verstrekt hierover door de bank niet wordt geïnformeerd, althans niet voordat aan de vordering tot uitlevering is voldaan, en dan nog met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid volgens de wet, in het bijzonder artikel 189 WvSr.

Overige

1. Kosten van uitlevering respectievelijk inzage van schriftelijke bescheiden

Artikel 592 WvSv bepaalt dat de kosten van uitlevering ingevolge een bevel van de rechter-commissaris of de officier van justitie aan de betrokken persoon ten laste van de begroting van de rechter-commissaris of de officier van justitie uit 's Rijks kas kunnen worden vergoed. De opsporingsambtenaren die de in artikel 126a WvSv gegeven bevoegdheid uitoefenen, doen dat onder de algemene verantwoordelijkheid van de officier van justitie. Dit houdt in dat het bepaalde in artikel 592 WvSv ook van toepassing is op de uitlevering krachtens artikel 126a WvSv en de daarbij door derden gemaakte kosten.

Bij wijze van proef is het ministerie van Justitie akkoord gegaan met:

a) een vaste vergoeding per uitgeleverd stuk van f 5,- met dien verstande dat voor de eerste twintig stukken per aanvraag geen vergoeding plaats vindt, en

b) – in die gevallen dat dit tot minder kosten leidt dan een vergoeding per uitgeleverd stuk – een vaste vergoeding van f 125,- per uur voor de tijd, die gemoeid is met het voldoen aan de vordering tot uitlevering, met dien verstande dat voor het eerste uur geen vergoeding plaatsvindt.

In overeenstemming met de regeling van artikel 591 lid 4 WvSv en die van de Wet tarieven in strafzaken dient de uitbetaling van de vergoeding te geschieden door de griffier van het gerecht in feitelijke aanleg, waarvoor de zaak wordt of is vervolgd (dan wel zou worden vervolgd, indien het niet tot een strafvervolgning komt).

2. Evaluatie

De in deze aanwijzing vastgestelde procedure inzake artt. 96a en 126a WvSv zal twee jaar na inwerkingtreding door het OM en de banken worden geëvalueerd.

Overgangsrecht

De beleidsregels in deze aanwijzing hebben gelding vanaf de datum van inwerkingtreding.

Eindnoten

1. De naam van de contactpersoon wordt vermeld op een lijst die door het BOOM wordt bijgehouden en verspreid. Deze lijst is aldaar opvraagbaar.

Bijlage 1 Vordering tot uitlevering van stukken ex art. 126a Sv

Parketnummer:

Aan :

In de zaak met bovengenoemd parketnummer heb ik, officier van justitie, alvorens over te gaan tot deze schriftelijke vordering tot uitlevering van de hierna te noemen stukken, op d.d. met u overleg gevoerd over de wijze waarop de uitlevering zal plaatsvinden en over de daaraan ten laste van justitie komende kosten.

Ik vorder thans op grond van een machtiging sfo d.d., welk onderzoek is gericht tegen de onderzochte persoon,

de uitlevering van:

[] de dagafschriften ten name van bovengenoemde verdachte met betrekking tot de rekening onder nummer over de periode, die begint op en eindigt op

[] de dagafschriften ten name van bovengenoemde verdachte met betrekking tot de rekening onder nummer over de periode, die begint op en eindigt op

[] de dagafschriften ten name met betrekking tot de rekening onder nummer over de periode, die begint op en eindigt op Ook met betrekking tot deze gegevens, ben ik van oordeel, dat deze inzicht kunnen verschaffen in de vermogenspositie van de onderzochte persoon.

[]

Bedoelde stukken zullen op d.d. in kopie worden afgehaald aan het filiaal van uw bank te adres:

door een van mijn (opsporings)ambtenaren, die zich daartoe met een afschrift van deze brief en een geldig legitimatie zal melden bij: dhr./ mw. medewerker (ster) van uw organisatie.

Ik verzoek u, in overeenkomst met de reeds binnen de banken geldende interne gedragsregel, geen informatie aan de cliënt of anderen te geven, over deze gegevensverstrekking aan justitie, althans niet voordat aan de vordering tot uitlevering is voldaan en dan nog met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid volgens de wet, in het bijzonder artikel 189 Wetboek van Strafrecht te handelen.
Op de door u te leveren stukken / diensten zijn de volgende afspraken van toepassing die zijn gemaakt tussen de Nederlandse Vereniging van Banken en de Minister van Justitie.

De bank ontvangt van Justitie:
a. een vaste vergoeding per uitgeleverd stuk van f 5,-, met dien verstaande dat voor de eerste twintig stukken per aanvraag geen vergoeding plaatsvindt, en
b. in die gevallen dat dit tot minder kosten leidt dan een vergoeding per uitgeleverd stuk een vaste vergoeding van f 125,- per uur voor de tijd die gemoeid is met het voldoen aan de vordering tot uitlevering, met dien verstaande dat voor het eerste uur geen vergoeding plaatsvindt.

Uw (eventuele) rekening kunt u zenden naar mijn secretaris op het bovenstaande adres.

De officier van justitie

Bijlage 2 Vordering tot uitlevering van stukken ex artikel 105 Sv

Parketnummer:

Aan:

In de zaak met bovengenoemd parketnummer heb ik, rechter-commissaris, alvorens over te gaan tot deze schriftelijke vordering tot uitlevering van de hierna te noemen stukken, op d.d. met u overleg gevoerd over de wijze waarop de levering zal plaatsvinden en over de daaraan ten laste van justitie komende kosten.

Ik vorder thans op grond van een door mij ingesteld gerechtelijk vooronderzoek, welk onderzoek is gericht tegen de verdachte:, de uitlevering van:

de dagafschriften ten name van bovengenoemde verdachte met betrekking tot de rekening

met nummer
over de periode, die begint op
en eindigt op

de dagafschriften ten name van bovengenoemde verdachte met betrekking tot de rekening met nummer
over de periode, die begint op
en eindigt op

De bedoelde stukken zullen op d.d. in kopie worden afgehaald aan het filiaal van uw bank te:
adres:

door een (opsporings-)ambtenaar, die zich daartoe met een afschrift van deze brief en een geldig legitimatiebewijs zal melden bij dhr./mw. medewerker(st)er van uw organisatie.

Ik verzoek u, in overeenstemming met de reeds binnen de banken geldende interne gedragsregel, geen informatie aan de cliënt of anderen te geven over deze gegevensverstrekking aan justitie, althans niet voordat aan de vordering tot uitlevering is voldaan, en dan nog met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid volgens de wet, in het bijzonder artikel 189 Wetboek van Strafrecht te handelen.

Op de door u te leveren stukken / diensten zijn de volgende afspraken van toepassing die zijn gemaakt tussen de Nederlandse Vereniging van Banken en de Minister van Justitie.

De bank ontvangt van Justitie:
a. een vaste vergoeding per uitgeleverd stuk van f 5,-, met dien verstaande dat voor de eerste twintig stukken per aanvraag geen vergoeding plaatsvindt, en

b. in die gevallen dat dit tot minder kosten leidt dan een vergoeding per uitgeleverd stuk een vaste vergoeding van f 125,- per uur voor de tijd die gemoeid is met het voldoen aan de vordering tot uitlevering, met dien verstaande dat voor het eerste uur geen vergoeding plaatsvindt.

Uw (eventuele) rekening kunt u zenden naar mijn griffier op het bovenstaande adres.

De rechter-commissaris,

Bijlage 3 Vordering/bevel tot uitlevering van stukken ex art

Parketnummer:

Zaaknummer:

In de zaak met bovengenoemd parketnummer/zaaknummer heb ik, officier van justitie, alvorens over te gaan tot deze schriftelijke vordering tot uitlevering van de hierna te noemen stukken, op d.d. ... met u overleg gevoerd over de wijze waarop de uitlevering zal plaatsvinden en over de daaraan ten laste van justitie komende kosten.

Ik vorder thans op grond van, welk onderzoek is gericht tegen de onderzochte persoon,
naam:

de uitlevering van:

de dagafschriften ten name van bovengenoemde verdachte met betrekking tot de rekening onder nummer over de periode, die begint op en eindigt op

de dagafschriften ten name van bovengenoemde verdachte met betrekking tot de rekening onder nummer over de periode, die begint op en eindigt op

de dagafschriften ten name met betrekking tot de rekening onder nummer over de periode, die begint op en eindigt op Ook met betrekking tot deze gegevens, ben ik van oordeel, dat deze inzicht kunnen verschaffen in de vermogenspositie van de onderzochte persoon.

Bedoelde stukken zullen op d.d. in kopie worden afgehaald aan het filiaal van uw bank te:
adres:

door een van mijn (opsporings)ambtenaren, die zich daartoe met een afschrift van deze brief en een geldig legitimatiebewijs zal melden bij:
dhr./mw.
medewerker (ster) van uw organisatie.

Ik verzoek u, in overeenstemming met de reeds binnen de banken geldende interne gedragsregel, geen

informatie aan de cliënt of anderen te geven, over deze gegevensverstrekking aan justitie, althans niet voordat aan de vordering/ het bevel tot uitlevering is voldaan en dan nog met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid volgens de wet, in het bijzonder artikel 189 Wetboek van Strafrecht te handelen.

Op de door u te leveren stukken/diensten zijn de volgende afspraken van toepassing die zijn gemaakt tussen de Nederlandse Vereniging van Banken en de Minister van Justitie.

De bank ontvangt van Justitie:

a. een vaste vergoeding per uitgeleverd stuk van f 5,-, met dien verstande dat voor de eerste twintig stukken per aanvraag geen vergoeding plaatsvindt, en

b. in die gevallen dat dit tot minder kosten leidt dan een vergoeding per uitgeleverd stuk een vaste vergoeding van f 125,- per uur voor de tijd die gemoeid is met het voldoen aan de vordering/ het bevel tot uitlevering, met dien verstande dat voor het eerste uur geen vergoeding plaatsvindt.

Uw (eventuele) rekening kunt u zenden naar (volgt adres opsporingsdienst)

De officier van justitie